

**FRAGMENTS D'ART:
PLANELLAS (1627) I CELLÉS (1757).
UNA NOTA SOBRE EL RETAULE DEL SANT
CRIST DE BORMIO (1700-1701)**

per Joan Yeguas i Gassó

L'ésser humà té necessitat d'interpretar el seu entorn, i genera categories que li serveixen per classificar les circumstàncies, els fenòmens i els individus. La realitat, ja sigui del present o del passat, és complexa, doncs, i està formada per múltiples esferes, les quals estan interconnectades amb altres. L'estudi del passat és una vessant més d'aquesta actitud del coneixement, i els investigadors anem aportant, lentament, petitíssims fragments de discerniment. Després, algú altre recull el testimoni i continua la cadena.

Ramon Planellas: un retaule pel Palau d'Anglesola (1627)

El 25 de juliol de 1627 Ramon Planellas, pintor de Barcelona, llavors resident a Bellpuig, contractava el daurat del retaule del Nom de Jesús per a l'església parroquial del Palau d'Anglesola (doc. 1).¹ El comitent de la capitulació era Joan Pujalt, senyor d'aquesta vila, com a "carlà de Cidemon"; hem de recordar que Sidamon i El Palau d'Anglesola formaven part de la comanda hospitalera de l'Espluga Calba.

Segons els pactes signats, Planellas prometia daurar tot el "retaule i taulons", i accepta "encarnar" (posar color) en "lo que convindrà" i, finalment, bronyir-lo. Per realitzar aquesta tasca se li donen, a l'artífex, 150 pans d'or. En el retaule

1. Tot i l'extens buidatge documental de l'arxiu parroquial d'aquest poble del Pla d'Urgell, encara es poden trobar notícies inèdites. Vegeu un exemple: Joan YEGUAS, "Escultura al Pla d'Urgell entre 1500 i 1640. Notes d'arquitectura", a *Urtx*, 19, 2006, p. 145-174. Pel buidatge esmentat, vegeu: Joan YEGUAS - Isidre PUIG i SANCHIS, *El Palau d'Anglesola. L'església de Sant Joan Baptista*, El Palau d'Anglesola, 2003.

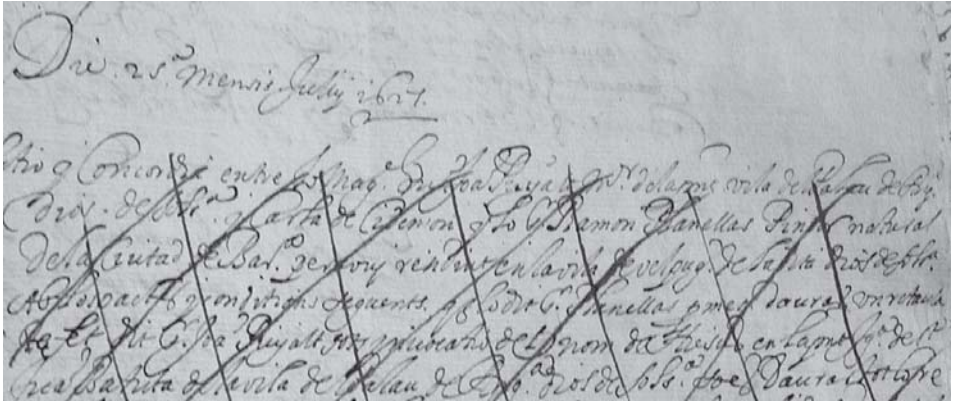

Fig. 1.- Capitulació del daurat de Planellas al Palau d'Anglesola (foto: J.Y.)

s'havien d'afegir un parell d'escuts als laterals del pedestal. Dit Planellas també havia de policromar una reixa i una porta de fusta, que deuria tancar la capella lateral de la parroquial, del color que “apareixerà dit senyor Planellas”. L'obra s'havia de donar per acabada quan el “senyor Pocorull”, un pròcer conegut de la vila, donés el seu vist-i-plau. Entre els testimonis trobem Francesc Mauri, daurador, potser un col·laborador o ajudant de Planellas; i també Antoni Flix, fuster d'Agramunt, potser l'artífex que havia bastit l'estructura (no sabem si el retaule era totalment d'escultura).

El preu del daurat fou estipulat en diners en metàl·lic i en espècies. El metàl·lic fou valorat en 150 lliures barcelonines. Les espècies en 6 quarteres de blat, 10 càntirs de vi, i “cava franca tot lo temps estarà acabar dit retaule”. La forma de pagament havia de ser: 20 lliures en el moment de començar la feina de daurat, 20 lliures havent acabat de daurar els taulons, 10 lliures a mitja feina de daurat, i les restants 100 lliures al cap d'un mes d'haver acabat i assentat el retaule. En glossa al marge es recull que l'acte fou cancel·lat el 3 d'abril de 1628 (doc. 2), per tant l'obra fou duta a terme en menys d'un any. La cancel·lació es féu davant Francesc Gener, notari de Bellpuig.

Josep Artigas i Bernat Pujol: el retaule del Sant Crist de Bormio (1700-1701)

Gràcies a la tasca de recerca documental realitzada per Llobet Portella, ara sabem de l'autoria d'un altre retaule que hi va haver a l'església de Bellpuig fins el 1936.² L'1 de maig de 1700 Bernat Pujol i Josep Artigues, escultors habitants

2. El fet de trobar i publicar documents és utilíssim, ja que, a partir d'aquests, cada investigador pot aprofundir en el coneixement de la seva àrea en qüestió. Llobet Portella entraria dins la categoria dels erudits, dels descobridors, d'aquells que amb la seva tasca obren pas als altres. Un treball que s'ha de reverenciar i aplaudir. Ara bé, el concepte “trobar” no és equivalent a “fer-ne ús”. Massa sovint, magnífiques troballes queden sense contextualització (historiografia, època, comitent, artista...), finalitat bàsica que hauria de dur a terme un historiador.

de Tàrrega, es comprometen a fer un retaule per a la “capella novament fabricada en dita parroquial de Bellpuig”, pel preu de 70 dobles d’or (a raó de 5 lliures i 10 sous la dobla, o sigui, 385 lliures). L’acte fou cancel·lat el 17 de juliol de 1701. El propi Llobet Portella identifica aquesta capella amb la del Sant Crist de Bormio, donat que en els diferents pagaments es parla de “*pro fabrica retabuli Sancti Crusifigii*” o “fàbrica del retaule del Santo Christo”.³

A l’arxiu parroquial de Bellpuig trobem un llibre de la Confraria de la Puríssima Sang de Jesucrist, la data més antiga del qual és l’any 1622. La fundació de la confraria és del mateix 1622, en motiu de l’arribada a la vila urgellenca d’una imatge d’un Sant Crist procedent d’una població italiana anomenada Bormio, una escultura de tipologia medieval que posseïa una llegenda miraculosa; però, tal com diu Torres Gros, segurament ja hi havia un altar dedicat al Sant Crist a l’església parroquial des de la seva construcció en l’últim terç del segle XVI.⁴ Pocs anys després, el 1626, Isabel de Casanoves va donar a l’esmentada confraria una “figura del st. Christo que ns féu mercè de enviar des de Milà, a la capella que dita confraria depositada fins vuy, que és la figura se portà illesa des de la iglesia parroquial de la ciutat de Bormio”.⁵

Segons Torres Gros, el 1696 s’inicia la construcció d’una gran capella adossada a l’església parroquial de Bellpuig, la qual es va dedicar al Sant Crist de Bormio. Finalment, després d’alguns problemes, el 2 de gener de 1702 es feia la inauguració de l’edificació arquitectònica i, també, del seu retaule. El 1799 la confraria va encarregar a Josep Belart, escultor de Montblanc, l’arranjament del retaule del Sant Crist per 500 lliures; i el 1830 Pau Fons i Jacint Fernández, mestre de cases i fuster, respectivament, tots dos de Bellpuig, feren obres de millora en la volta del cambrí per la mísera quantitat de 13 lliures. A causa d’un incendi, durant la revolta antireligiosa del 1936, va desaparèixer el retaule i la imatge del Sant Crist. El 1952 la confraria va decidir tornar a fer una nova escultura del Sant Crist, a càrrec de l’artista Jaume Perelló, i es va recrear el retaule.⁶ Les tretes de la imatges del Sant Crist de Bormio foren molt famoses i concorregudes, realitzades a l’abril o el maig davant la manca de pluges.⁷

Segons Llobet Portella, “dels escultors Bernat Pujol i Josep Artigues... no en tenim cap altra informació”.⁸ Però els artífexs en qüestió són relativament

3. Josep M. LLOBET PORTELLA, “Documents sobre tres retaules urgellencs (1700-1794)”, a *Urtx*, 19, 2006, p. 236 i doc. 1.

⁴ Jaume TORRES GROS, “En commemoració dels 300 anys de la capella nova del Sant Crist (1702-2002)”, a *El Pregoner d’Urgell*, 550-551, 2002, p. 26-27.

⁵ Ramon MIRÓ BALDRICH, “El Sant Crist de Bormio: la llegenda, els goigs i d’altres manifestacions literàries”, a *El Pregoner d’Urgell*, 142-143, 1985, s. p.

⁶ Jaume TORRES GROS, “En commemoració dels 300 anys... (Op. Cit.)”, p. 26-27 i 30.

⁷ Vegeu les que es realitzen els anys 1718, 1748, 1750 i 1764: Joan YEGUAS i GASSÓ (a cura de), *Llibre Ver del Convent de Bellpuig*, Tàrrega, 2003, p. 52-53, 60-61 i 65-66.

⁸ Al marge de la seva residència targarina, evidenciada al document, Llobet Portella creu possible “un lligam de parentiu entre Bernat Pujol i [l’escultor de Tàrrega] Josep Pujol”. El fet que Josep sigui fill de Bernat, així com altres aclariments de la seves trajectòries, ja foren exposats per un altre autor; vegeu: Joan YEGUAS, “Escultura a l’església cerverina de Santa Maria entre 1500 i 1750”, a *Miscel·lània Cerverina*, 17, 2004, p. 105-106.

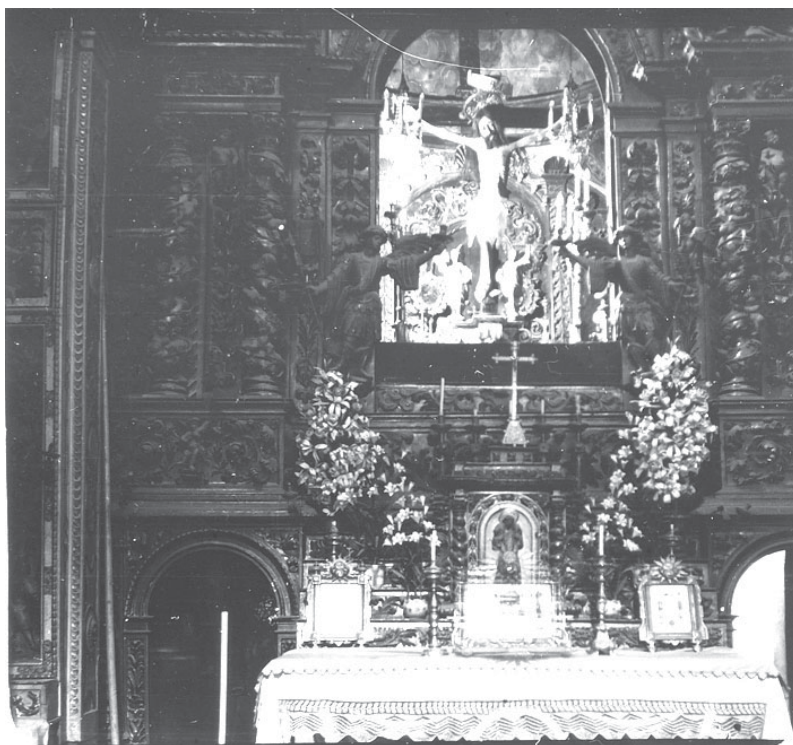

Fig. 2.- Josep Artigues i Bernat Pujol, Retaule del Sant Crist de Bòrmio, 1700-1701, església parroquial de Bellpuig (foto: Josep Salvany, cap a 1925, Biblioteca de Catalunya).

coneguts per la historiografia. Un, potser el més conegut, és Josep Artigues (1640-1733). Artigues només apareix a la capitulació i en el primer pagament, però en la resta de pagaments efectuats (27 de maig i 22 de desembre de 1700) només surt referenciat el seu company, Bernat Pujol. Segons Martinell, Artigues va nèixer a Mur (el Pallars Jussà) i va treballar a l'església de Santa Maria d'Elx.⁹ En efecte, al País Valencià es documenta un escultor anomenat igual, Josep Artigues, que va nèixer en un poble similar a l'anterior, Muro (mala interpretació del poble del Pallars o Mallorca?). Segons Aldana, els Artigues foren una nissaga important a terres valencianes, on trobem un parell d'escultors, germans, Josep i Pere Artigues. Una filla de Pere es va casar amb l'arquitecte Juan Pérez Castiel, i tingueren un parell de fills, els Pérez Artigues, arquitectes del segle XVIII.¹⁰ Hom va dir si Artigues fou deixeble de Xurriquera, possibilitat no estudiada; en tot cas, Artigues va exercir una forta influència en artífexs locals: a Xàtiva va estudiar Antoni Salvador dit "el romano" (nascut el 1685). El treball de Josep

⁹ Cèsar MARTINELL, *Arquitectura i escultura barroques a Catalunya*, II (El Barroc salomònic 1671-1730), Barcelona, 1961, p. 154.

¹⁰ Salvador ALDANA FERNÁNDEZ, *El arquitecto Juan Pérez Castiel*, Castelló, 1968, p. 8-9.

Artigues es documenta des del 1657, quan entre aquesta data i fins el 1659 realitzava diferents obres a la parroquial de Xelva (el Serrans): el sagrari, el campanar i la sagristia. El 1671, juntament amb l'escultor Tomàs Sanchis, col·laborava amb el seu cunyat Pérez Castiel en la volta del presbiteri de la catedral de València; anys després, el 1678, també amb Sanchis, contracta la realització d'obres a la capella major de la dit catedral valenciana (el 1679 compraren jaspi a Tortosa i Pau Pontons féu uns dibuixos “per a imbiar a Gènova per a fabricar les màrmols y àngels”).¹¹

L'altre artífex és el fuster Bernat Pujol (1663-1744), fill d'un paraire d'Esparreguera, es va establir, definitivament, a Tàrrega amb la seva família entre 1725 i 1726, on va morir. A títol de curiositat, el 1743 Bernat Pujol demanava al Comú de Tàrrega l'exoneració de l'impost personal, ja que “*se halla ya constituido a la edad de 80 años que cumple a 30 de junio proximo, como consta de la fee de su bautismo que presenta, y por consiguiente incapàs de trabajar de su oficio*”.¹² Fill seu fou l'escultor Josep Pujol (1708/1709-1771); sovint se'l confon amb l'osonenc Josep Pujol i Juhí. Potser un nét seu, o no, fou un escultor anomenat també Bernat Pujol, qui el 23 de febrer de 1792 declara tenir “*empesado un retablo y a punto de concluir*” a la parroquial de Tàrrega; com ja és conegut, arran de l'enèssima prohibició (Carles IV el 1792) per construir retaules en fusta (encara que tot derivi de la Reial Cèdul·la promulgada el 1777 per Carles III), els bisbes demanaren als rectors un llistat de les obres que en aquells moments s'estaven duent a terme a les seves respectives parròquies.¹³

Julià Cellés: contracte “fiasco” per un retaule a les Borges Blanques (1757)¹⁴

Julià Cellés (doc. 1757 – doc. 1775) és un personatge quasi desconegut. En la documentació que aportem apareix cognominat com a “Seller... escultor habitant en Lleyda”. Al marge d'això, l'única referència coneguda ens la facilita Martinell, puix que diu que el 3 de febrer de 1775 Ramon Cellés volia entrar com a aprenent en el taller del vallenc Lluís Bonifàs, i confessava ser “fill de Julià Seller escultor de nació haragonès”, el qual va arribar tard a l'hora de firmar els pactes.¹⁵

¹¹ Salvador ALDANA, *El arquitecto Juan Pérez...* (Op. Cit.), p. 14, 16 i 22; Immaculada VIDAL BERNABÉ, “La escultura”, dins “Manierismo, Barroco, Rococó”, a Vicente Aguilera Cerni (dir.), *Historia del Arte Valenciano*, Valencia, 1987, vol. 4, p. 83; Miquel Àngel CÀTALA, “Arquitectura i escultura del segle XVII”, a E. Llobregat – J. F. Ybars (dirs.), *Història de l'Art al País Valencià*, Valencia, 1988, vol. II, p. 150, 162 i 191.

¹² Vegeu més informació i documents: Joan YEGUAS, “Escultura a l'església ceriverina (Op. Cit.)”, p. 105-106.

¹³ ADS, Carpeta núm. 36, Respostes dels escultors al bisbe Lasala (fulls solts); agraeixo la informació a la Dra. Maria Garganté. Transcripció: Yo Bernardo Pujol escultor en obediencia de la Real Orden de S.M. declaro que tengo empesado un retablo y a punto de concluir o acabar para la iglesia parroquial de la villa de Tàrrega y ofrezco no ajustar ningun otro en adelante sin licencia del Rey Nuestro Señor. Cervera, Febrero 23, 1792.

¹⁴ Agraeixo a Josep Segura i Garsaball les facilitats, la disponibilitat i l'amabilitat per poder accedir a consultar l'arxiu familiar “Segura Arrufat”, de Les Borges Blanques, on es troba el document que dóna peu a l'estudi en qüestió. Com és que aquest “paper” està en un arxiu particular? Perquè, senzillament, la família Segura Arrufat és descendent de Pere Sans, un dels regidors del Consell municipal que va capitular l'obra. Una altra part responsable d'aquest estudi és Ramon Gassió, inclit i bellugadís personatge de les Garrigues.

¹⁵ Cèsar MARTINELL, *Llibre de notes de Lluís Bonifàs i Massó, escultor de Valls*, Valls, 1917, p. 33.

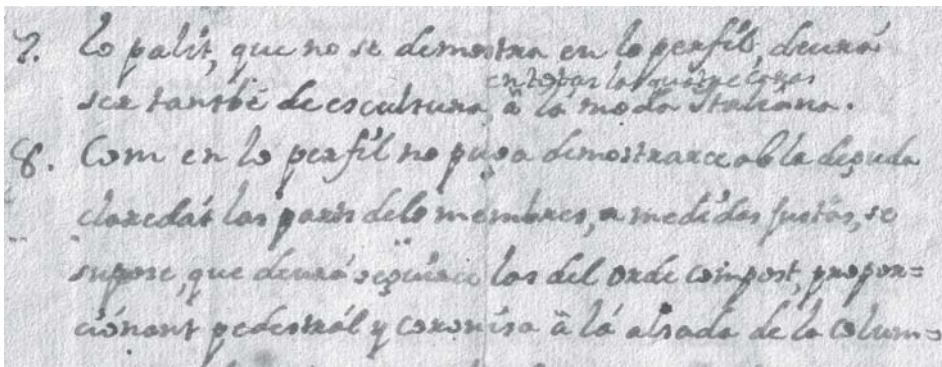

Fig. 3. Contracte pel retaule de Cellés a les Borges Blanques (foto: Ramon Gassió).

Tot i que apareix referenciat com a “Seller”, creiem que el seu cognom seria una variant d’alguna nissaga cognominada “Cellers”, i que els seus hereus haurien fet derivar el cognom cap a “Cellés”; un possible fill, nét o nebot de Julià Cellés podria haver estat el conegut arquitecte Antoni Cellés i Azcona (1775-1835), que va nèixer a Lleida i va estudiar a Madrid i a Roma.

El 1766, Lluís Bonifàs capitulava la construcció del retaule major de la parroquial de les Borges Blanques.¹⁶ Però uns anys abans, Julià Cellés es comprometia amb els regidors de la “vila de les Borges” i els administradors de l’obra de “la iglésia de dita vila” a realitzar el “retaulo major y otras obras de escultura fahedoras en dita iglésia” (doc. 3). Es tracta d’un document sense data, però, mitjançant alguna referència que apareix en el text, podem precisar el mes i l’any dels pactes: la primera obligació de Cellés era tenir acabat el retaule pel primer diumenge de setembre de 1759, dia que “serà de aquest primer diumenge en dos anys”; per tant, llavors era finals d’agost o inicis de setembre del 1757.

Segons els pactes, trobem una sèrie d’obligacions, numerades, per les dues bandes: deu per part de l’escultor, i cinc per part dels qui paguen. Sabem que Cellés havia fet una “planta y perfil” del retaule en qüestió. Es decideix que les quatre imatges a posar “sobre los pedestals” (base de les columnes) havien de ser sant Pere, sant Pau, sant Jaume el major i sant Joan evangelista; i “en lo ferm de las quatre columnas” (al mig del fust) altres quatre figures, santa Anna, santa Isabel, sant Joan Baptista i santa Maria Magdalena. A sobre de l’arquitrau, s’havia de realitzar unes “cortinas ab cenefas, plegadas junt a las columnas”, sostingudes per un parell d’àngels. A la cornisa, unes cartel·les amb els cors de Jesús i Maria, i sobre d’aquestes s’havien de posar quatre apòstols, més una cartel·la central amb l’escut de la vila. Els comitents es queixen de la claredat de la traça, però obliguen

¹⁶ Vegeu: Joan YEGUAS, “Noves dades sobre l’escultor Lluís Bonifàs i Massó (1730-1786)”, *Quaderns de «El Pregoner d’Urgell»*, 15, 2002, p. 89-106.

l'artista a fer una escultura “a la moda italiana”, i seguir les mesures “del orde compost”. Les altres obres d'escultura que entraven en la capitulació havien de ser els “sis doctors de la Iglésia” (pensava que eren quatre), el “floró” o clau de volta del presbiteri en fusta, i els ornaments de guix sobre les portes de la sagristia.

El preu per fer l'obra fou estipulat en diners en metàl·lic i en espècies. En metàl·lic havia de ser 1.075 lliures barcelonines, pagadores en la forma següent: 650 lliures quan tingués acabada i assentada l'obra, tot i que d'aquests diners n'hi podrien fer abonaments, en cas que n'hagués de menester pel treball pel propi retaule; les restants 400 lliures serien pagades en tres anys, en tres iguals pagues anuals de 133 lliures 16 sous i 8 diners. Les espècies consistien: que els regidors oferien casa a l'escultor i a la seva família, de forma gratuïta, durant tot el temps que durés la realització del retaule; el Comú portaria tota la fusta necessària al lloc de treball, tindria cura de procurar les peces de ferro, i també del mestre de cases per assentar els pedestal de pedra i fer bastides, així com del guix i el seu transport. A compte de l'artífex anava serrar tota la fusta, la cola i els claus.

ANNEX DOCUMENTAL

Document 1

25 juliol 1627.

Ramon Planellas contracta el daurat del retaule del Nom de Jesús per a l'església parroquial del Palau d'Anglesola.

Arxiu Diocesà de Solsona, Parròquia del Palau d'Anglesola, núm. 50 bis, *Manual 1624-1634.*

Die 25 mensis julii 1627.

Capitulatioque concordie entre lo magnífic en Joan Pujalt, mossèn de la present vila del Palau de Anglesola, diòcesi de Solsona, i carlà de Cidemon, y lo senyor Ramon Planellas, pintor natural de la ciutat de Barcelona, per vuy residint en la vila de Velpug, de la dita diòcesi de Solsona. Ab los pactes y conditions següents. Que lo dit en Planellas promet daurar un retaule que te fet dit senyor Joan Pujalt, sots invocació del Nom de Hiesus en la present iglésia de Sant Juan Batista de la vila de Palau de Anglesola, diòcesi de Solsona, so és, daurar tot lo retaule servir y tenir tots los pactes continuats en la aval i desús capitulatio feta de mà de dit senyor Juan Pujalt de concentiment de dit senyor Planelles que s'és ab la forma següent.

Primo, promet dit en Ramon Planellas daurar tot lo retaule i taulons, sens dexar costa de tot lo que's pot veura a contes que despeses sues (tatxat), acceptar lo que convindrà encarnar, segons son art.

Més, de altra part, promet lo demunt dit mossèn Juan Pujalt donar al dit senyor Planellas de más de daurar dit retaulo sent sinquanta lliures, dich 150 lliures barcelonines; i sis quarteras de blat, dich 6 quarteras blat; i deu cantis de vi, dich 10 cantis vi; i cava franca tot lo temps estarà acabar dit retaula.

Més, de altra part promet lo dit, que per respecte que en lo retaula sian afagits dos scuts bax a la peanya del retaula, als penjants, donar al dit senyor Planellas cent sinquanta pans de or, dich 150 pans or.

Lo modo de la pago de dites 150 lliures és lo següent. En comensant a posar or al dit retaula, promet donar al dit, vint lliures, dich 20 lliures; i en avent acabat de daurar los taulons li donerà vint lliures, dich 20 lliures; i fer tot lo aparell als taulons i acabat a mig lo de daurar deu lliures, dich 10 lliures; que tot lo demunt dit 50 lliures. I avent acabat lo retaula de daurar, i estar asentat al cap de un mes, promet donar-li lo restant que seran cent lliures, que juntes prenen la sobredita suma de 150 lliures.

Més, promet lo dit Planellas, i concert que de les dites cent sinquanta lliures puga lo dit senyor Pujalt pagar tot, los aurà a [...] actes per daurar dit retaula i relevar-les de dites cent sinquanta lliures.

Més, promet dit senyor Planellas, donar una color a la rexa de fusta de la color apareixerà a dit senyor Pujalt, i axís matex a la porta.

Més, promet dit senyor Planellas, de bronyir tot lo retaula i donar-lo acabad conforme lo [...] del senyor Pocerull.

Prometan la una part a l'altra sertenir i valer tots los pactes demun dits, sots obligatio de tots sos béns aguts i per aver, obligant aquells tantum ab scriptura de ters ab restitutio de tots danys y despeses largament ab salarii de nottari i procurador. Fiat cum juramento, jura nanunt etc. largamente modo cum omnibus clausulis necessarius et oportunis etc. ut misimulibus apponi consuctis states.

Testes sunt Bernardus Mor et Matheus Vilagrassa omnes agricultores Palatii Angularia, Celsonensis diocesi, et Francesch Mauri, daurador, et magister Antonius Flix, faber lignarius oppidi de Agramunt, diocesi Urgellensis.

Document 2.

3 abril 1628.

Cancel·lació del contracte.

Arxiu Diocesà de Solsona, Parròquia del Palau d'Anglesola, núm. 50 bis, *Manual 1624-1634*, 25-VII-1627 (glossa al marge).

A tres del abril any de la nativitat 1628, mossèn Francesch Gener notari de la vila de Velpug, en nom d'en Hieronymus, de voluntad del senyor Ramon

Planellas, pintor, es cansella la present concòrdia tenia feta dit senyor Pujalt a dit Planellas. Són estats i agut de tot presents testes: mossèn Melcior Sala y mossèn Pau March, sastre etc. de Velpug.

Document 3

Finals d'agost-inicis de setembre del 1757.

L'escultor Julià Cellés capitula la fàbrica del retaule major per a l'església parroquial de les Borges Blanques.

Arxiu Segura Arrufat.

Explicació dels pactes convinguts entre los magnífichs senyors Genís Valeta, Pere Joseph Guell, Próspero Alcant, y Pere Sans, regidors de la present vila de les Borges, ab intervenció tantbé dels senyors Pere Joseph Guell, dalt expressat, y Ambrosi Gener, com a administradors de la obra de la iglésia de dita vila; y Julián Seller, escultor habitant en Lleyda, acerca del retaule major y altrás obras de escultura fahedoras en dita iglésia.

1. Primo, promet dit Julián fer lo retaule segons la planta y perfil que de las dos parts és firmada, tenir-lo fet, y assentar en son lloch per lo primer diumenge de 7bre. del any 1759, que serà de aquest primer diumenge en dos anys.

2. Quede a gastos del referit Julián fer cerrar la fusta, tota, per dit retaule, com lo posar la cola y claus serà menester.

3. Se ha convingut que en lloch de las quatre figuras que's demostren sobre los pedestals, sian las de St. Pere, St. Pau, St. Jaume Major, y St. Joan Evangeliste, y que sobre del banquillo, y en lo ferm de las quatre columnas ahont no se demostren figuras, se fassen, y sian posadas las de Sta. Anna, Sta. Elisabet, mare de St. Joan Baptista, Sta. Maria Magdalena, y de sa germana Sta. Marta.

4. En lloch de las cartelas que demostren sostenir lo alquitrau, deurà fer-ce unas cortinas ab cenefas, plegadas junt a las columnas, y mantingudas per dos àngels en lo frontis del retaule, y en los restants tres panys bastarà sian las cortinas sens los àngels.

5. En la tarja que's demostra en la coronisa, deurà esculpir los cors de Jesús y Maria.

6. Las cartelas sobre que han de assentar-ce quatre apòstols, deuran tenir més bolada de la que està significada en la planta, a fi de poder entregar-ce las figuras, y en ditas cartelas, ço és, en las dels frontis, deurà acomodar-ce un escut ab las armas de la vila.

7. Lo palit, que no se demostra en lo perfil, deurà ser tantbé de escultura en totas las quatre caras a la moda italiana.

8. Com en lo perfil no puga demostrar-se ab la deguda claredat las parts dels membres, a medidas justas, so supone que deurar seguir-se las del orde compost, proporcionant pedestral y coronisa a la alsada de la columna, que deurà ser aquell al tres, y esta al quart, y si altra particularitat hi aurà que advertir, deurà seguir-se anyadint més treball, y en cas de ser-hi, se satisfarà a proporció del total de la obra, ([tatxat:] o com se quedarà convingut a la ocasió).

9. Y com esta obra estiga fermada a quatre caras, deurà en totes ser igualment treballada, tant en arquitectura com en escultura, y dins com fora, menos lo que ya va advertit.

10. Queda convingut y ajustat en lo mateix preu del retaulo, lo fer la clau o floró de la bóveda del presbiteri, de fusta, y los sis doctors de la Iglésia, y adornos de sobre las dos portadas de sacristia de guix, com consta en paper a part, y firmat.

Y apareixent quedar advertit lo que toca a las obligacions y càrrechs del escultor, se passa a las dels senyors regidors y administradors:

1. Primo, ofereixen dits senyors regidors donar casa franca a dit escultor, y sa família, per habitar y treballar, tot lo temps durarà la referida obra.

2. Se dóna y porta al paratge de treballar tota la fusta serà menester per dita obra, a expensas del Comú, com cuydar de la obra de ferro necessitarà lo retaulo.

3. Venint la ocasió de treballar-se las obras referidas de guix, deurà subministrar la vila tot lo guix, donar manobrer y oficial per portar-lo, y carregar ahont dirà lo escultor, com fer y desfer las bastidas, quedant únicament al escultor lo treball de buydar lo guix en ditas obres.

4. Queda convingut y ajustat entre ditas parts que per los referits treballs, tant del retaulo com demás obres, donaran, dits senyors regidors y administradors al referit Julián Seller, mil y sinquanta lliuras, són 1.075 [sic.] ll., ab la forma y plassos següents.

5. En tenir acabada y assentada tota la obra (per la qual deurà la vila encarregar-se de fer treballar y assentar los sòcols de pedra sobre que deurà carregar lo retaulo, com tantbé de fer las bastidas y demás obras que convindrà de mestre de cases) se li acabarà de fer lo compte de 650 ll. E donant de estas, las que aja menester per anar treballant dita obra. Y las restants 400 ll. ab tres anys, comptadors des del dia farà entrega de la obra, y tres pagas iguals, ço és, al cap de un any 133 ll. 16 ss. 8 [diners], finit lo segon any altrás 133 ll. 16 ss. 8 [diners], y a la fi del tercer any las restants 133 ll. 16 ss. 8 [diners], que juntas ditas tres partidas fan la suma de las referidas 400 ll.. Y en tenir entregada la obra se li donaran las referidas 650 ll., encara que sia antes dels dos anys.